

Олександр Іванович Борзенко

доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
(майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна);
e-mail: borzenko-o@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-4145-2375>

Нове зібрання творів Лесі Українки

Рецензія на видання: *Леся Українка. Повне академічне зібрання творів: у 14 томах. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. Т. 1–14.*

Не так давно побачило світ зібрання творів Лесі Українки в 14 томах. Видання ювілейне, присвячене 150 річчю від дня народження поетеси.

Упорядники анонсували його як «повне й нецензуроване». До цих характеристик варто додати ще одну – воно справді сучасне, насамперед за підготовкою й поданням текстів та рівнем наукового коментування.

Звісно, упорядниками враховано досвід декількох попередніх видань, без якого новий багатотомник навряд чи міг би з'явитися. Приміром, знаковими були зібрання 20 х років минулого століття. Слабким місцем цих видань є їхня неповнота, а пізніші багатотомники зазнали ще й ідеологічної цензури, не кажучи вже про занадто скупі й загальні коментарі до творів.

Потреба в новому виданні безсумнівна, адже за останні десятиліття творчу спадщину Лесі Українки відчутно переосмислили, очистили від ідеологічних нашарувань. Було відчутно доповнено обсяг біографічних фактів, що стосуються поетеси та її родини, використано досягнення діаспорного літературознавства. До культурного обігу повернено інформацію про людей, які входили до оточення поетеси, спілкувалися з нею, залишили про неї спогади. Значно збагатилася також наше загальне уявлення про суспільне життя епохи, якій належала Леся Українка.

Усе разом обумовило назрілу потребу в новому виданні. Конкретні підготовчі кроки було здійснено у 2020 році після оголошення мистецького конкурсу «Творчість Лесі Українки. Повне академічне зібрання творів Лесі Українки».

Конкурс на виготовлення видання виграв Волинський національний університет імені Лесі Українки. Науковці університету склали основу авторського колективу, до роботи долучилися відомі фахівці з інших закладів освіти, академічних та музейних установ з Києва, Львова, Рівного, Острога, Чернівців. Над підготовкою текстів працювали Юрій Громик, Марія Моклиця, Елеонора Соловей, Надія Колошук, Сергій Романов, Тереза Левчук,

Тетяна Данилюк-Терещук, Віктор Яручик, Світлана Кочерга, Олександра Вісич, Раїса Тхорук, Олена Кицан, Ірина Щукіна, Вікторія Соколова, Вікторія Сірук, Ольга Полухович, Світлана Кирилюк, Олена Маланій, Оксана Белих, Людмила Бондарук, Ірина Біскуп, Олена Огнєва, Лариса Семенюк, Віталій Приймченко, Олена Романова, Дмитро Бурба, Антоніна Радько, Валентина Прокіп.

У ході підготовки видання було створено чотирнадцять робочих груп, які займались добором та перевіркою текстів на основі наявних варіантів, а також створенням коментарів, приміток, передмов, покажчиків. У вересні 2020 року підготовка була завершена й усі 14 томів передані до видавництва.

Чим нове видання відрізняється від попередніх?

Насамперед зміни стосуються загальної структури. Видання відкриває не поезія, як було раніше, а чотири томи драматургії. Усі переклади Лесі Українки зібрано в окремий том. Важливою ознакою є повнота: включено твори, що не потрапили до попередніх зібрань, серед них і доволі відомі – драматична поема «Бояриня», поезії «Ізраель в Єгипті», «І ти колись боролась, мов Ізраель...», листи, а ще підручник «Стародавня історія східних народів». Окремим томом упорядковано фольклорні записи, здійснені поетесою.

Матеріал розподілено таким чином: драматургія (1–4 томи), поезія та ліро-епічні поеми (5 том), художня проза (6 том), літературна критика та публіцистика (7 том), переклади (8 том), записи народної творчості та пісні, записані з голосу Лесі Українки (9 том), «Стародавня історія східних народів» та конспекти, виписки, нотатки (10 том), листування (11–14 томи). До кожного з перелічених блоків упорядники додали передмови, ілюстрації, коментарі й покажчики. Упорядники провели копітку текстологічну працю.

Нове повне академічне зібрання творів Лесі Українки призначене для публічних бібліотек, закладів вищої освіти, академічних та музейних установ. Особлива подяка доктору філологічних наук, професору Сергію Романову, завдяки якому кафедра історії української літератури Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна теж має це видання.

Борзенко Александр Иванович, доктор филологических наук, профессор кафедры истории украинской литературы, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина (площадь Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина); e-mail: borzenko-o@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-4145-2375>

Olexander Borzenko, Doctor of Philology, Professor of the Department of History of Ukrainian Literature of V. N. Karazin Kharkiv National University (Svobody Square, 4, Kharkiv, 61022, Ukraine); e-mail: borzenko-o@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-4145-2375>